

Stichting Eregraf Stijkelgroep
Dhr. Dirk Zwart
Voorzitter
Jan Muschlaan 256
2597 VE Den Haag

Amsterdam, 7 februari 2017

Geachte heer Zwart,

Conform uw verzoek heb ik onderzoek gedaan in de collecties van het NIOD naar de aanwezigheid van gegevens over de Stijkel-groep in het algemeen en Johan Stijkel in het bijzonder. Hierbij bericht ik u over de uitkomsten van dit onderzoek.

Over de geschiedenis van de Stijkel-groep is bij het NIOD een grote hoeveelheid archiefmateriaal beschikbaar. In 106 verschillende inventarisnummers bevinden zich stukken die vertellen over de lotgevallen van de leden van de Stijkel-groep.

De meerderheid der stukken dateert van na de oorlog. Dat is op zich niet ongewoon: voor vrijwel alle verzetsgroepen en verzetsmensen waarvan het NIOD documentatie heeft, geldt dat hun verzetsacties pas na de oorlog werden opgetekend. Overlevenden zoals Hilko Glazenburg stelden hun ervaringen op schrift en nabestaanden zoals de heer Wagenaar verzamelden documentatie. Ook dossiers van de Nederlandse justitie die werden opgesteld in het kader van de naoorlogse berechting van verraders/collaborateurs vallen in deze categorie.

Stukken van tijdens de bezetting zijn minder voorhanden. Documenten van de Duitse politie inzake arrestatie en verhoren van de leden van de Stijkel-groep heb ik in de collecties van het NIOD niet aangetroffen. Verhoorverslagen van de Sicherheitsdienst/Sicherheitspolizei zijn vermoedelijk na Dolle Dinsdag door de Duitsers vernietigd. Documenten van de Duitse rechtspraak zijn wel beschikbaar. In het geval van de Stijkel-groep betekent dit dus dat wij wel beschikken over het Feldurteil maar niet over bijvoorbeeld Han's dagboek dat, zo blijkt uit het vonnis, in het proces als bewijsmiddel heeft gefungeerd. Het staat overigens niet vast of de dossiers van de Duitse politie in Nederland dan wel in Duitsland verloren zijn gegaan. Het is niet bekend of de dossiers met de Stijkel-groep zijn meegereisd toen de groep werd overgebracht naar Berlijn. Mocht dit laatste het geval zijn geweest, dan is het niet uitgesloten dat er misschien nog stukken aanwezig zijn – anders dan de vonnissen – in het Militär Historisches archief in Praag.

Ten slotte beschikt het NIOD niet over bronnen die handelen over het vooroorlogse leven van Han Stijkel. Informatie over Han's privé-leven, zijn studie aan de Universiteit van Amsterdam en zijn lidmaatschap van de vrijmetselarij heb ik onze collecties niet gevonden.

Dit gebrek aan bronnen die inzicht bieden in het privé-leven van Han – zowel met betrekking tot de periode van voor, tijdens als na de bezetting – maakt het niet mogelijk een gedetailleerde biografische schets van zijn persoon te geven. In de meeste stukken is hij 'slechts' de leider van een verzetsgroep die bij een poging naar Engeland te ontsnappen wordt gearresteerd. In andere stukken is hij weliswaar de ziel van een wijd over het land vertakte organisatie, de 'Grote Leider' die door de Duitsers wordt gevreesd, maar informatie 1/3

die deze karakterschets onderbouwt, ontbreekt. In de bij het NIOD beschikbare bronnen komt Han's persoonlijkheid doorgaans slecht tot leven.

Voor het schrijven van een nieuwe geschiedenis van Han Stijkel en/of de Stijkel-groep zal op andere bronnen een beroep moeten worden gedaan. Hierbij denk ik aan vergelijkend onderzoek. Door de geschiedenis van de Stijkel-groep te vergelijken met de geschiedenis van andere verzetsgroepen van het eerste uur (zoals bijvoorbeeld de Geuzen) kan toch een nieuw perspectief ontstaan. Niet zozeer de figuur van Han zal daarin leidend zijn maar veeleer de context waarin hij opereerde.

Een klein voorbeeld mag dit verduidelijken. De vraag is gesteld hoe het mogelijk was, dat een jonge academicus 'zo maar' in contact kwam met Dr. H. Colijn, de belangrijkste staatsman in Nederland tijdens het interbellum. Verkeerde Han in kringen van hooggeplaatste personen? Had hij een netwerk opgebouwd, wellicht al voor de oorlog? Was dit te danken aan zijn lidmaatschap van de vrijmetselarij? Het is mogelijk. Maar het is ook mogelijk dat hij op een dag 'gewoon' bij de oud-premier heeft aangebeld en daarmee het voorbeeld heeft gevolgd van E.P. Wellenstein en George Puchinger.

Wellenstein was een Delftse student die Colijn begin 1941 thuis opzocht om advies te vragen over hoe hij zich tot de Duitse maatregelen op de Technische Hogeschool moest verhouden. Puchinger was een middelbare scholier die zich reeds op 16 mei 1940 bij Colijn thuis aan de antirevolutionaire voorman ter beschikking had gesteld (en van de laatste te horen kreeg dat hij eerst eindexamen moest doen). Natuurlijk, met deze vergelijkingen kan niet worden geconcludeerd dat ook Han op deze wijze met Colijn in contact is gekomen – echter duidelijk wordt wel dat contact tussen Colijn en (ex-) studenten minder ongewoon was dan het op het eerste gezicht lijkt.

Andere mogelijkheden tot vergelijking biedt wellicht de Duitse rechtspraak. Het harde oordeel van het Reichskriegsgericht is ongetwijfeld van invloed geweest op de beeldvorming over de Stijkel-groep, maar hoe verhoudt dit oordeel zich tot Duitse oordelen over andere verzetsgroepen die voor vergelijkbare feiten terecht hebben gestaan? Is de Stijkel-groep harder gestraft en zo ja waarom? Waren de verzetsfeiten van dien aard dat vrijwel allen ter dood moesten worden veroordeeld? Of hadden de Duitsers (ook) andere motieven? Waarom is de groep eigenlijk naar Berlijn overgebracht? Wat valt er te zeggen over het Duitse perspectief?

Ook een analyse van de geesteshouding van het beginnend verzet kan helpen tot een beter begrip van de doelen en acties van de Stijkel-groep. Welke verwachtingen overheersten bij verzetsmensen in het eerste bezettingsjaar? Hoe keken zij naar de krijgskansen in de oorlog en de komst van de geallieerden, hoe dachten zij dat de Duitsers op hun acties zouden reageren?

Behalve een vergelijkende benadering zie ik ook ruimte voor nieuw onderzoek naar reeds (min of meer) bekende feiten waartussen overzicht en samenhang niet altijd duidelijk is. In dit verband zou het onderzoek zich op drie vragen moeten richten:

1. Wat zijn de precieze verzetsdaden geweest van de Stijkelgroep?
2. Hoe is de groep tot stand gekomen en in hoeverre vormde het een echte groep?
3. Hoe heeft het verraad plaatsgevonden?. Dat Van Weezel en Van Dam een verradersrol hebben gespeeld staat vast maar hoe zit het met het zendcontact met Londen? Hebben de Duitsers een 'Spiel' gemaakt? Een klein Englandspiel?

Voor het beantwoorden van deze vragen zal vooral geput worden uit de Duitse vonnissen en de dossiers van de Nederlandse justitie die in het kader van de naoorlogse vervolging van Van Weezel en Van Dam zijn opgesteld (Bijzondere Rechtspleging). Hiervoor zal onderzoek gedaan moeten worden in het Centraal Archief Bijzondere Rechtspleging (CABR) dat berust bij het Nationaal Archief in Den Haag. Het NIOD beschikt over kopieën van deze stukken maar niet over de volledige dossiers (in het bijgesloten archiefoverzicht staan deze vermeld onder de inventarisnummers 1862 en 0316 uit de collectie 248).

De geschiedschrijving over Han Stijkel en zijn groep heeft soms het karakter van een hagiografie. Dat is vanuit het standpunt van directe nabestaanden begrijpelijk. Het sluit bovendien aan bij een trend in de naoorlogse historiografie waarin verzet en heldhaftigheid werden uitgelicht. Nu er meer dan zeventig jaar na het einde van de oorlog meer afstand is, ligt het voor de hand dat een nieuwe geschiedschrijving van de Stijkel groep een ander karakter zal krijgen.

Graag ben ik bereid mijn onderzoeksresultaten nader mondeling aan u toe te lichten.

Met vriendelijke groet,

René van Heijningen
Informatie-/Collectiespecialist

**OVERZICHT VAN BIJ HET NIOD BESCHIKBARE ARCHIEFSTUKKEN EN KRANTENARTIKELEN
M.B.T. DE STIJKELGROEP PER 7 FEBRUARI 2017**

Archief 186a CS-6

8 Diverse stukken, w.o. een spot gedicht op Mussert, een bericht omtrent het verraad van de groep Stijkel, Ausweise, verklaringen e.d., z.d..

Archief 190b Stijkelgroep

1 Vonnis (fotokopie) van het Reichskriegsgericht te Berlijn tegen een 14-tal leden van de Stijkelgroep, alsmede een uittreksel (in het Nederlands) uit de aanklacht. Voorts lijsten met namen van personen, behorende tot de Stijkelgroep, die op 4 juni 1943 te Berlijn-Tegel zijn gefusileerd. Tenslotte een lijst met namen van 10 personen, die niet zijn ter dood veroordeeld, doch voor de bevrijding zijn overleden, september-oktober 1942.

2 Circulaires van W. Wagenaar, gestuurd aan de nabestaanden van de Leden van de Stijkelgroep, over tal van onderwerpen, mei 1944 - maart 1953.

3 Stukken, behorende bij de Herdenkingsdienst op 1 augustus 1947 voor de 43 gevallen der Stijkelgroep in de Groot- of Sint Jacobskerk te 's-Gravenhage, juli-augustus 1947.

4 Correspondentie van Wagenaar met 3 van de 4 overlevenden van de Stijkelgroep, t.w. mevrouw W. van Hinte-de Bruin, ir. Hilko Glazenburg en mevrouw R. Lotgering-Hillebrand. (Er is geen correspondentie aanwezig met mejuffrouw W.S. van Deth, die eveneens is teruggekeerd), maart 1944 - juni 1966.

5 Correspondentie met de nabestaanden van: jhr. J.C. Baud, B.H. Bloembergen en overste J.P. Bolten, juni 1945 - mei 1966.

6 Correspondentie met de nabestaanden van: B. Davidson, C. Drupsteen, E. Ero en L.W. Ero-Chambon, augustus 1945 - augustus 1964.

7 Correspondentie met de nabestaanden van: R. Gostelie, J. Groot en luitenant C.J. Gude, maart 1944 - maart 1966.

8 Correspondentie met de nabestaanden van: generaal S. Hasselman, J.F. Helmers, W. Helmers, mr. M. Hes, M. Hoek, ir. A. van den Honert en E. Honig, mei 1944 - januari 1965.

9 Correspondentie met de nabestaanden van: C.A. Jelier, P.H. de Jong, P. de Koning en H. Kuipers, mei 1944 - mei 1966.

- 10** Correspondentie met de nabestaanden van: G. van der Marel en J.J. Moret, mei 1944 - augustus 1966.
- 11** Correspondentie met de nabestaanden van: J. Naber, J. Neuteboom, A. van der Plas, U. van der Plas, J.R. Renkema, P. Smit, H. Stoppendaal en drs. J.A. Stijkel, november 1943 - april 1966.
- 12** Correspondentie met de nabestaanden van: A.W.K. Tamson, J.C. Thomas, D. de Vries, J.J.F. de Vries, J. Vrolijk, N. Wagenaar, luitenant C. Wolzak en E. Zanen, april 1944 - september 1961.
- 13** Gebundelde map alfabetisch geordende correspondentie van Wagenaar, hoofdzakelijk met de nabestaanden, van de Stijkelgroep (A-N), 1945-1946.
- 14** Gebundelde map alfabetisch geordende correspondentie van Wagenaar, hoofdzakelijk met de nabestaanden, van de Stijkelgroep (P-V), 1945-1946.
- 15** Akte van Oprichting en Statuten van de "Stichting Eregraf Stijkelgroep", alsmede een aantal circulaires van deze stichting, december 1950 - mei 1966.
- 16** Correspondentie van Wagenaar met leden en het bestuur van de "Stichting Eregraf Stijkelgroep", januari 1950 - november 1963.
- 17** Correspondentie e.d. betreffende de onthulling van een beeld en een gedenkmuur op het graf der Stijkelgroep op de begraafplaats Westduin te 's Gravenhage (4 mei 1953) en een daarop aansluitende, herdenking in de Ridderzaal, maart - mei 1953.
- 18** Correspondentie van de "Stichting Eregraf Stijkelgroep" met burgemeester, wethouders en gemeentewerken van Den Haag, hoofdzakelijk betreffende de tot standkoning van het Eregraf op Westduin, november 1949 - december 1963.
- 19** Diverse correspondentie van en betreffende de "Stichting Eregraf Stijkelgroep", januari 1950 - juni 1966.
- 20** Gebundelde map alfabetisch geordende correspondentie met opschrift "voor dossier Stichting Eregraf Stijkelgroep" (A-Z), 1966-1967.
- 21** Diverse correspondentie e.d. van Wagenaar met verschillende instellingen en personen betreffende de Stijkelgroep en het Stijkelgraf, A-D, 1943-1965.
- 22** Diverse correspondentie e.d. van Wagenaar met verschillende instellingen en personen betreffende de Stijkelgroep en het Stijkelgraf, E-H, 1944-1954.

23 Diverse correspondentie e.d. van Wagenaar met verschillende instellingen en personen betreffende de Stijkelgroep en het Stijkelgraf, I-M, 1944-1964.

24 Diverse correspondentie e.d. van Wagenaar met verschillende instellingen en personen betreffende de Stijkelgroep en het Stijkelgraf, N-P, 1946-1966.

25 Diverse correspondentie e.d. van Wagenaar met verschillende instellingen en personen betreffende de Stijkelgroep en het Stijkelgraf, R-Z, 1945-1965.

26 Diverse correspondentie e.d. van Wagenaar met verschillende instellingen en personen betreffende de Stijkelgroep en het Stijkelgraf, Dr. Harald Poelchau, een Duits predikant, die de leden van de Stijkelgroep in de gevangenis te Berlijn heeft bijgestaan, augustus 1946 - oktober 1953.

27 Herinneringen van Poelchau aan de Stijkelgroep, z.d..

28 Ingevulde formulieren voor de "Erelijst van Gevallenen" (Stijkelgroep). Copieën, z.d..

29 Diverse met de hand geschreven aantekeningen van Wagenaar betreffende o.m. de Stijkelgroep en het Stijkelgraf, z.d..

30 Diversen, w.o. notities van Wagenaar van zijn bezoek aan Berlijn in 1947; een uittreksel uit de Bijbel, destijds aan de nabestaanden gezonden; een geschrift van J. Kalff betreffende zijn gevangenschap in het Oranje Hotel, cel 698, gang F (21 juli - 21 november 1942) samen met D. de Vries, een van de omgekomen leden van de Stijkelgroep; een "opgave aan het afwikkelingsbureau "Concentratiekampen" over Johan Aaldrik Stijkel, drs. Engelse taal en letterkunde, geboren 8 oktober 1911 te Rotterdam" (geschreven door zijn vader), met daarbij gevoegd een rapportje over de organisatie van de Stijkelgroep van de hand van D. Schaaff; een kaart van Duitsland (met daarop aangegeven enkele concentratiekampen); lijsten van op 19 juli, 7 en 24 oktober 1940 gearresteerde en naar Duitsland overgebrachte gijzelaars, 1940-1965.

Collectie 205 Militair-Historisch Archief Praag

4 Dossiers van Duitse militaire strafzaken tegen Nederlanders, 1940-1943.

Collectie 215 Collectie Duitse instellingen buiten Nederland (CDI)

64a R-Kriegs-Min Feldurteile Reichskriegsgericht.

64b R-Kriegs-Min Feldurteile Reichskriegsgericht.

Collectie 244 Europese dagboeken en egodocumenten

1655 Glazenburg, Hilko

Collectie 248 - 0316 dossier Wilhelmus Stephanus van Dam

a1 Afschrift van een brief van R.A.D. Cort van der Linden aan de Districts Militair Commandant te 's-Gravenhage over de rol die een zekere Backer gespeeld zou hebben bij het oprollen van de Stijkel-groep.

a2 Proces-verbaal van de Politie te 's-Gravenhage naar aanleiding van genoemde brief.

a3 Lijst van getuigen.

a4 Toelichting op de volgende processen-verbaal.

a5 Proces-verbaal van getuigenverhoor door de P.R.A. 's-Gravenhage betreffende de arrestatie van een aantal leden der Stijkel-groep

a6 Proces-verbaal van getuigenverhoor door de P.R.A. 's-Gravenhage betreffende de arrestatie van een aantal leden der Stijkel-groep

a7 Proces-verbaal van getuigenverhoor door de P.R.A. 's-Gravenhage betreffende de arrestatie van een aantal leden der Stijkel-groep

a8 Proces-verbaal van getuigenverhoor door de P.R.A. 's-Gravenhage betreffende de arrestatie van een aantal leden der Stijkel-groep

a9 Proces-verbaal van getuigenverhoor door de P.R.A. 's-Gravenhage betreffende de arrestatie van een aantal leden der Stijkel-groep

a10 Proces-verbaal van getuigenverhoor door de P.R.A. 's-Gravenhage betreffende de arrestatie van een aantal leden der Stijkel-groep

a11 Proces-verbaal van getuigenverhoor door de P.R.A. 's-Gravenhage betreffende de arrestatie van een aantal leden der Stijkel-groep

a12 Proces-verbaal van getuigenverhoor door de P.R.A. 's-Gravenhage betreffende de arrestatie van een aantal leden der Stijkel-groep

a13 Proces-verbaal van getuigenverhoor door de P.R.A. 's-Gravenhage betreffende de arrestatie van een aantal leden der Stijkel-groep

a14 Proces-verbaal van getuigenverhoor door de P.R.A. 's-Gravenhage betreffende de arrestatie van een aantal leden der Stijkel-groep

a15 Proces-verbaal van getuigenverhoor door de P.R.A. 's-Gravenhage betreffende de arrestatie van een aantal leden der Stijkel-groep

a16 Staten van inlichtingen betreffende de verdachter Van Weezel, Pegels, Slagter. Poos en Simon.

a17 Lijst van degenen die in het Stijkel-proces terecht hebben gestaan.

a18 Afschrift van een brief van A.G.A. State (geadresseerde niet vermeld) over de in 1 genoemde Backer.

a19 Processen-verbaal van de aanhouding van Van Dam.

a20 Lijst van getuigen.

a21 Processen-verbaal van verhoren door de P.R.A. 's-Gravenhage van Van Dam en anderen over de arrestatie van een aantal leden der Stijkelgroep.

a22 Resumé van deze processen-verbaal.

Collectie 248 - 1862 dossier Johannes van Weezel

a1 Dossier van de PRA, 's-Gravenhage; inhoudende de personalia van Van Weezel, Van Dam en E. Altvater (p. 1), getuigenverklaringen en processen-verbaal van verhoor in de zaak contra Van Weezel en Van Dam (p 1-121), staat van inlichtingen betreffende S. Pegels, F.W. Simon, M. Slagter, L. Poos en J. van Weezel, alsmede 2 bijlagen, waarvan de eerste een lijst bevat van die leden van de Groep Stijkel, die na het proces op 4 juni 1943 te Berlijn-Tegel gefusilleerd zijn.

b1 Dossier van de PRA 's-Gravenhage, ten name van W.S. van Dam betreffende de werkzaamheden die hij in samenwerking met Van Weezel als V-Mann voor de SD verricht heeft alsmede een lijst van overtuigingsstukken.

b2 Rapport van de PRA, 's-Gravenhage, betreffende een onderzoek naar het bestaan van een radiocontact van de Stijkelgroep met Engeland.

b3 Verslag van de zitting van het Bijzonder Gerechtshof te 's-Gravenhage in de zaak tegen J. van Weezel en W.S. van Dam.

b4 Sententie van het Hof in deze zaak.

b5 Arrest van de Bijzondere Raad van Cassatie.

b6 Concept-sententie van het Bijzonder Gerechtshof te 's-Gravenhage in de zaak tegen J. van Weezel en W.S. van Dam, 13 juni 1949.

Collectie 249 - 0794 Dossier Stijkel-groep

a1 Verslag van een onderhoud vanwege het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie met C. de Koning over de werkzaamheden van de Stijkelgroep, 24 nov. 1945 - 25 mei 1949.

a2-a3 een tweetal verklaringen van mevrouw R. Lotgering-Hillebrand betreffende de werkzaamheden van de Stijkelgroep, waarmede zowel zij als haar echtgenoot hebben samengewerkt. In de sub 3 genoemde verklaring zijn ook enkele gegevens opgenomen betreffende het te Berlijn gevoerde Stijkel-proces, zonder datum.

a4 Verslag van een onderhoud vanwege het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie met mevrouw Hes-Bodde te Amsterdam over de werkzaamheden van de Stijkel-groep, zonder datum.

a5 Verslag van een onderhoud vanwege het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie met mejuffrouw M.S. van Deth, zonder datum.

a6 Verslag van een onderhoud vanwege het Rijksinstituut voor Oorlogsdocumentatie met ir. H.Glazenburg, zonder datum.

a7 Verslag van A.M. Tanis over het werk van de Stijkelgroep, alsmede een getypt afschrift van dit verslag, zonder datum.

a8 "Koogsch Komplot". Een verslag betreffende de werkzaamheden van een in de Zaanstreek werkende verzetsgroep, die in nauw contact stond met de Stijkelgroep, zonder datum.

a9 Rapport van F.Schaaff over de werkzaamheden van de Stijkelgroep, zonder datum.

a10 Afschrift van een verklaring, bestemd voor het Bureau Nationale Veiligheid, van I. de Groot betreffende de werkzaamheden van de Stijkelgroep, zonder datum.

a11 Niet ondertekende verklaring betreffende C.J.Gude, een medewerker van de Stijkelgroep, die in het Stijkel-proces ter door veroordeeld werd, zonder datum.

a12 Een niet ondertekende verklaring betreffende de werkzaamheden van de Stijkelgroep, zonder datum.

a13 Rapport van de PRA te 's-Gravenhage betreffende een onderzoek naar een eventuele radioverbinding, die door de Stijkelgroep zou zijn onderhouden met de Nederlandse regering in Londen en betreffende een onderzoek naar de vraag of in 1941 door de regering in

Londen opdracht is gegeven Stijkel en enkele anderen met een duikboot af te halen en naar Engeland te brengen. Volgens dit rapport is van een dergelijke opdracht vermoedelijk geen sprake geweest, zonder datum.

a14-a15 Een tweetal brieven van W.Wagenaar aan de nagelaten betrekkingen van de slachtoffers van de Stijkelgroep, o.m. over Dr. Poelchau, tijdens het Stijkelproces gevangenispredikant te Berlijn, en over een onderzoek naar het te Berlijn gevoerde proces, zonder datum.

a16 Enige brieven, gericht aan het Afwikkelingsbureau Concentratiekampen, o.m. van W.Wagenaar, over het lot van voormalige leden van de Stijkelgroep, zonder datum.

a17 Enkele stukken betreffende Wim Wagenaar, één van de leden van de Stykelgroep, t.w.: a) Anoniem briefje, door de echtgenote van Wagenaar in de brievenbus gevonden, kort na diens overbrenging op 23 augustus 1941 met nog honderd anderen uit het kamp Schoorl naar Duitsland. b) Gedicht door Wagenaar gemaakt in een Berlijnse gevangenis, met vermelding door R. Jellier (?) te Brussel, dat dit lied door de politieke gevangenen aldaar werd gezongen. Voorts een gedicht van jkvf. G.C. van Heemstra, gezonden aan de ouders en zusters van Wagenaar ter gelegenheid van diens dood op 4 juni 1943. c) Afscheidsbrief van J.A. Stykel aan zijn vader. d) Programma van een herdenkingsdienst, op 1 augustus 1947 te 's-Gravenhage gehouden voor de 43 gevallen van de Stykelgroep, 23 aug. 1941 - 1 aug. 1947.

a18 Verslag door A.M. Tanis te Amsterdam over het werk van de Stykel-Groep en over het Stykelproces, zonder datum.

a19 Proces-verbaal van het Bureau Coördinatie van het Directoraat-Generaal voor Bijzondere Rechtspleging, Afdeling Politieke Zaken, betreffende een verklaring van Maria Sophia van D., uit 's-Gravenhage, voormalig lid van de Stijkelgroep, over haar arrestatie, haar proces in Berlijn en haar verblijf als Nacht und Nebel-gevangene in Duitse gevangnissen (doorslag), zonder datum.

a20 Verslag (fotocopie; 13 blz.) van Nico Rem te Emmeloord betreffende een verzetsgroep in de Zaanstreek, waarvan schr. deel uitmaakte, en die kan worden beschouwd als een verklaring van de Stijkelgroep. De bedoelde (naamloze) groep hield zich o.m. bezig met overvallen op gevangnissen en distributiekantoren, met pilotenhulp en met liquidaties van verraders. In februari 1944 werden vrijwel alle leden van de groep als gevolg van verraad gearresteerd en kort daarna gefusilleerd, sept. 1984.

a21 Uitvoering verslag, in de vorm van een dagboek bestemd voor zijn vrouw, van Barend Davidson van de Stijkelgroep gedurende zijn verblijf in Berlijn. Centraal staan de honger en de onzekerheid omtrent de datum van executie, 30 nov 1942-28 jan 1943.

a22 Alfabetische lijst van 43 personen die eertijds tot de Stijkelgroep behoorden, met geboorte- en overlijdensdatum, alsmede de adressen van nog in leven zijnde familieleden, z.d..

a23 Een vertrouwelijk rondschrjven van de secretaris van de Stichting Eregraf Stijkelgroep aan de leden betreffende onderstaande, 26 juli 1949.

a24 Een pamflet genaamd 'Vrede', Mijn herinneringen aan de Stijkelgroep', door predikant dr. H. Poelchau, in de jaren 1942 en 1943 geestelijk verzorger bij de Wehrmachtsgevangenis te Berlijn. Tevens een bedankbriefje van hem in de Duitse taal in verband met een verblijf in Nederland bij leden van de Stichting Eregraf Stijkelgroep (met een Nederlandse vertaling), 13 mei 1949.

31 Notitie van A.J. van der Leeuw over de groep-Stijkel ter gelegenheid van het feit dat het vijftig jaar geleden was dat de groep in Berlijn werd geëxecuteerd , 1993.

Collectie 249 – 0795 Dossier Stijkel-proces

a1 Afschrift van de aanklacht in het proces tegen de Stijkelgroep, dat in september 1942 te Berlijn werd gevoerd, 23 juli 1942 - 24 aug.1947.

a2 Verslag betreffende het Stijkel-proces. Niet ondertekend, zonder datum.

a3 Verslag betreffende het Stijkel-proces. Afkomstig van A. Stijkel, vader van J.A. Stijkel, leider van de Stijkelgroep, zonder datum.

a4 Brief van mevrouw R. Lotgering-Hillebrand aan het Affwikelingsbureau Concentratiekampen betreffende het Stijkel-proces, zonder datum.

a5 Verklaring van mevrouw W. van Hinte-de Bruin betreffende het Stijkel-proces, zonder datum.

a6 Brief van W.Wagenaar aan de nabestaanden van de leden der Stijkelgroep betreffende de elf bij het Stijkel-proces niet ter dood veroordeelde leden van de groep, die op andere wijze om het leven kwamen, zonder datum.

a7 Verslag van een celgenoot van Dirk de Vries, een der leden van de Stijkelgroep, over diens verblijf in de gevangenis te Scheveningen, zonder datum.

a8 Brief van ir.H. Glazenburg betreffende C.A. Jelier en over diens verblijf in Sachsenhausen, zonder datum.

a9 Afschrift van een afscheidsbrief van een der leden van de Stijkelgroep aan zijn echtgenote, zonder datum.

a10 Enkele lijsten van de leden van de Stijkelgroep, die in Berlijn terecht stonden, alsmede enkele ingevulde formulieren van het Afwikkelingsbureau Concentratiekampen, zonder datum.

a11 Enkele stukken betreffende de herdenking van de gevallen van de Stijkelgroep in 1946 en 1947, waaronder teksten van gehouden toespraken en een programma van de in 1947 gehouden herdenking, zonder datum.

a12 Gedicht van jkvr. G.C. van Heemstra, bestemd voor de nabestaanden van Wim Wagenaar, een der slachtoffers van de Stijkelgroep, zonder datum.

a13 "Meine Erinnerungen an die Stijkelgruppe", door Dr. Harold Poelchau, gevangenispredikant te Berlijn, die de leden van de Stijkelgroep in de jaren 1942 en 1943 in de gevangenis te Berlijn bezocht, zonder datum.

a14 Lijst met namen van leden van de Stijkelgroep die op 4 juni 1943 te Berlijn-Tegel zijn gefusilleerd, resp. in gevangenschap overleden, vermist of teruggekeerd zijn. (doorslag), zonder datum.

21 Stukken van het Afwikkelingsbureau Concentratiekampen over (het proces van) de verzetsgroep Stijkel, 1945-1946.

Archief 250c Gevangenissen buiten Nederland

106 Aantekeningen van J. Neuteboom gemaakt in een zakbijbel in gevangenis Berlijn-Tegel, 1943 [1947].

Archief 295 Onderzoek - Engelandvaart over de Noordzee

13 2 april 1941

Archief 850 Stichting Oranjehotel

48 Correspondentie

KBI Knipselcollectie personen (krantenartikelen)

KB I – 9 Abbenbroek, Anton Willem Marie

KB I – 1034 Brauw, Willem Maurits de (jhr.mr.)

KB I – 1567 Dam, Wilhelmus Stephanus van

KB I – 6626 Stijkel, Johan Aldrik (drs.)

KB I – 7968 Weezel, Jan van